

Η Παύλεια Θεολογία

Χριστολογία

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

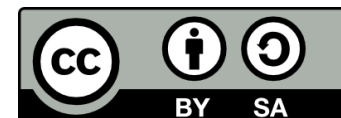

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ**

Χριστολογία

Περιεχόμενα ενότητας 1/2

1. Εισαγωγικά
2. Το παράδειγμα του Φιλ 2,6-11
3. Χριστολογικοί τίτλοι (1)
4. Προϋπαρξη και ενανθρώπιση
5. Σταυρός και ανάσταση
6. Ο σταυρός στη σκέψη του Παύλου
7. Η θυσία του Ιησού Χριστού

Περιεχόμενα ενότητας 2/2

8. Ο εξιλαστήριος χαρακτήρας της θυσίας
9. Ο σταυρός ως λύτρον / αντίλυτρον
10. Ο σταυρός ως καταλλαγή
11. Η πραγματικότητα της ανάστασης
12. Δόξα και παρουσία

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Χριστολογία

Εισαγωγικά

- Χριστολογία : η παρουσίαση του προσώπου του Ιησού Χριστού και του ρόλου του στην ιστορία της σωτηρίας
- Ο Παύλος δε δίνει πληροφορίες για τη ζωή του Χριστού
- Την προϋποθέτει και υιοθετεί μία σειρά από χριστολογικά θέματα

Το παράδειγμα του Φιλ 2,6-11

- Ο Παύλος χρησιμοποιεί την ιστορία του Χριστού ως παράδειγμα για τη ζωή των πιστών
 - Χριστολογία -> παραίνεση
- Ο Ιησούς ως παράδειγμα ταπείνωσης
- Ο Ιησούς ως Κύριος και σωτήρας
- Η θεολογία του σταυρού
- Το νέο πολίτευμα των Χριστιανών

Χριστολογικοί τίτλοι (1)

- Δεν απαντούν οι παραδοσιακοί χριστολογικοί τίτλοι των ευαγγελίων: υιός του Ανθρώπου, δούλος Κυρίου
- Απαντά μία φορά ως απόγονος του Δαβίδ: «γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβίδ κατὰ σάρκα»
- Ο όρος «Χριστός» : σύνδεσή του με τον σταυρό και την ανάσταση του Ιησού (π.χ. σταυρός τοῦ Χριστοῦ, Χριστός ἐσταυρωμένος)
 - Ο όρος στον Παύλο – ήδη δεύτερο συστατικό του ονόματος του Ιησού
 - Σε κάποιες περιπτώσεις διατηρεί ακόμη την αρχική του σημασία

Χριστολογικοί τίτλοι (2)

- Ο Ιησούς ως Κύριος: συχνά χωρίς άρθρο – στις ομολογίες (κύριος Ἰησοῦς, εἷς κύριος)
- Ο όρος αναφέρεται κυρίως στον αναστημένο Ιησού αλλά αφορά και στην επίγεια δράση του (λόγος κυρίου, αδελφοί κυρίου)
- Η λειτουργική χρήση του τίτλου: ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου (Ρωμ 10,12-13), ὁ κύριος ἡμῶν, μαράνα θά
- Ο Ιησούς ως υιός του Θεού: υἱὸς Θεοῦ, υἱὸς τοῦ Θεοῦ - κυρίως σε σχέση με την αποστολή του Ιησού στον κόσμο αλλά και με την ανάστασή του (ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ρωμ 1,4)

Χριστολογικοί τίτλοι (3)

- Ο κάθε χριστολογικός τίτλος έχει το δικό του ιδιαίτερο περιεχόμενο:
 - Υιός του Θεού: η σχέση του με τον Θεό, η εξουσία κι η δύναμή του
 - Χριστός: ο σταυρός κι η ανάστασή του
 - Κύριος: επίγεια δράση του κι ως αναστημένος
- Οι τίτλοι ως ομολογίες πίστης: ἔὰν ὁμολογήσης ἐν τῷ ὀνόματί σου κύριον Ἰησοῦν ...
- Κεντρικό ρόλο – ο σταυρός κι η ανάσταση του Ιησού ως θεμελιώδες γεγονός της σωτηρίας

Προϋπαρξη και ενανθρώπιση

- Οι δύο ιδέες συνδέονται στενά στη σκέψη του Παύλου:
 - βλ. τον ύμνο στην Φιλιππησίους
 - Γαλ 4,4-5: ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, ... ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν
 - Ρωμ 8,3: ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας

Σταυρός και ανάσταση

- Τα δύο γεγονότα καταλαμβάνουν κεντρική θέση στη διδασκαλία του Παύλου
- Ο θάνατος – αποτέλεσμα της ενανθρώπισης (γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ)
- Η ανάσταση άμεσα συνδεδεμένη με τον θάνατό του (κι οι δύο τύποι ομολογίας της ανάστασης: ὁ θεὸς ἤγειρεν, ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν)
- Η ανάσταση του Ιησού συνδέεται άμεσα με την ανάσταση των νεκρῶν (Α΄ Κορ 15,20: νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων)

Ο σταυρός στη σκέψη του Παύλου

- Ως ιστορικό γεγονός
 - Ποτέ δεν τον αποσυνδέει από την ιστορία
- Ως θέμα της διδασκαλίας του Παύλου
 - Ως αντίποδας της ανθρώπινης σοφίας
 - Ως πρότυπο της ζωής των αποστόλων και των μελών της Εκκλησίας
- Ως θεολογικό σύμβολο
 - Η εμπειρία του βαπτίσματος
 - Συμβολίζει την απροσδόκητη πράξη σωτηρίας του Θεού που ανατρέπει κάθε ανθρώπινη αυτοδικαίωση

Η Θυσία του Ιησού Χριστού

1. Ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας της θυσίας του Ιησού (ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, Ρωμ 5,8)
2. Ο οικουμενικός χαρακτήρας της θυσίας του Ιησού: ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι, Β΄ Κορ 5,15
3. Ο Ιησούς ως ο νέος Αδάμ

Ο εξιλαστήριος χαρακτήρας της Θυσίας

- Ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας του θανάτου του Ιησού :
 - «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα...» (Γαλ 3,13)
 - «καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι» (Β΄ Κορ 5,15)
- Σύνδεση με παλαιοδιαθηκικές προφητείες και κυρίως με την προφητεία Ησ 53 (διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν παρεδόθη, 53,12)
 - «ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Α΄ Κορ 15,3)

Ο σταυρός ως λύτρον / αντίλυτρον

1. Δύο οι πιθανές ερμηνείες:
2. ως τα λύτρα που καταβάλλονται
3. ως η αγορά και απελευθέρωση κάποιου που είναι δούλος ή αιχμάλωτος πολέμου
4. Το μοτίβο της εξαγοράς είναι συχνό στην ΚΔ όταν γίνεται λόγος για τον σταυρικό θάνατο του Ιησού:
 - i. «ήγοράσθητε γὰρ τιμῆς» (Α΄ Κορ 6,20· 7,23)

Ο σταυρός ως καταλλαγή

- Με αυτήν την έννοια απαντά στα κείμενα του αποστόλου Παύλου και εκείνα του κύκλου των μαθητών του:
 - «Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν» (Β΄ Κορ 5,19)
 - «εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ» (Ρωμ 5,10)
- Αυτή η καταλλαγή έχει οικουμενικό χαρακτήρα κι εκκλησιολογικές συνέπειες:
 - «διὰ τὸ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν» (Κολ 1,20)
 - «τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ ... ἵνα ... καὶ ἀποκαταλλάξη τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ» (Εφ 2,14.16)

Η πραγματικότητα της ανάστασης

- Η ανάσταση – το θεμέλιο της χριστιανικής πίστης
- Ανάστασης -> εμφανίσεις του Ιησού -> κήρυγμα -> πίστη
- Ο σταυρός κι η ανάσταση το περιεχόμενο του ευαγγελίου (15,1 εξ.)
- Η πίστη στη σωματική ανάσταση κι η προϋπόθεση της ανάστασης του Χριστού (βλ. Α΄ Κορ)
- Ο Ιησούς ως «ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων» (Α΄ Κορ 15,20)
- Η κατανόηση της ιστορίας υπό το φως της ανάστασης του Χριστού (Α΄ Κορ 15,23-28)

Δόξα και παρουσία

1. Πάθος, ανάσταση και ανάληψη / δόξα συνδέονται: Χριστός ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὅς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, Ρωμ 8,34
2. Ο Ιησούς Χριστός παρών και στη ζωή της Εκκλησίας
3. Η επάνοδος του Ιησού Χριστού (παρουσία)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μουρατίδου Αναστασία
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

